
Standardverk om seksuelt overførte sykdommer

BOKOMTALER

Jeg gledet meg stort til å kikke i denne tredje utgaven av dette standardverket om seksuelt overførte sykdommer, inkludert HIV-infeksjon. Den forrige utgaven var en av mine nyttigste investeringer både som epidemiologisk forsker, smittevernlege og kliniker ved ungdomsklinikk. Og jeg ble ikke skuffet! Boken er utvidet med 50 nye kapitler og alle de andre kapitlene er gjennomrevidert.

De 174 forfatterne er hovedsakelig nord-amerikanere, men her finnes også et tjuetall europeere. De fleste er medisinere, men innslag av sosiologer, psykologer, økonomer, jurister og etikere bidrar til bokens tverrfaglighet.

Boken har 107 kapitler (fra fire til 44 sider) fordelt på ti deler. De tre største delene dreier seg om smittestoffene (477 sider), klinisk håndtering (416 sider) og forebygging (202 sider). I fire vedlegg gis blant annet offisielle retningslinjer fra USA om medikamentell behandling av seksuelt overførte sykdommer og HIV-sykdom.

Boken inneholder ”alt” om seksuelt overførte sykdommer; stikkordregisteret er i tre spalter på 62 sider. Her dekkes epidemiologi, mikrobiologi, immunologi, klinikk, terapi, forebygging, jus og etikk. Foruten alle de kapitlene man forventer å finne, har innholdsfortegnelsen egne kapitler om støttegrupper for folk med herpesvirusinfeksjon, seksuelt overførte tarmsykdommer og øyesykdommer og seksualitetens sosiale kontekst. Det finnes til og med et avsnitt om bakteriefloraen i kunstige vaginaer hos transseksuelle.

Noen negative sider har selvfølgelig boken. Det vil trolig gå nærmere ti år før neste utgave av denne boken. Det betyr at noen av kapitlene vil bli kraftig utdaterte. Det gjelder særlig områder der kunnskapsutviklingen går fort, f.eks. HIV-infeksjon, genital herpes og chlamydiainfeksjoner. Kapitlene om syfilis og gonoré har nok lenger levetid. Det skulle ikke forundre meg om neste utgave ikke trykkes, men legges ut på Internett som en rekke kontinuerlig oppdaterte kapitler.

Hvert kapittel er en usystematisk oversiktsartikkel. Forfatterne forteller ikke hvordan litteraturen er funnet og vurdert. Vi får ikke vite hvordan forfatterne beveger seg fra premissene (litteraturen) til konklusjonene (anbefalingene).

Som leser må man derfor stole på at forfatterne har fått med de viktigste studiene og kan vurdere deres kvalitet.

Bokens format er omtrent som A4, og teksten er i to spalter. Teksten er fint delt inn i passe lange avsnitt og det er tabeller, figurer eller fotografier på nesten hver side. 119 fargefotografier er samlet i midten i et eget 20-siders atlas på tykt papir.

Boken passer som oppslagsverk for hudavdelinger, infeksjonsavdelinger, mikrobiologiske laboratorier, spesialistkandidater i venerologi og forskere innen seksuelt overførbare sykdommers mikrobiologi, immunologi, klinikk og epidemiologi. Jeg liker boken så godt at jeg gjerne anbefaler den for alle kolleger med bare litt interesse for temaet. Nesten uansett hvor man slår tilfeldig opp, finner man noe interessant. Jeg koste meg særlig med briten Roy Andersons kapittel om transmisjonsdynamikk og bruk av matematiske modeller for å beskrive og forstå spredning av sykdommene i en populasjon og dermed grunnlaget for effektiv forebygging. Redaktørene påpeker forresten i innledningen at Viagra har ført til at boken til og med er aktuell for geriatere.

Preben Aavitsland

Seksjon for forebyggende infeksjonsmedisin

Statens institutt for folkehelse

Publisert: 30. september 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. mars 2026.